

Gródek, dnia 25.02.2021 roku

Znak sprawy: KR-1/2021

Małopolski Kurator Oświaty
ul. Szlak 73
31-153 Kraków

WNIOSEK

Działając w imieniu Stowarzyszenia na rzecz Praworządności w Szkołach „Stowarzyszenie Umarłych Statutów” (dalej: „Stowarzyszenie”) i w interesie publicznym, na podst. art. 241 k.p.a. wnoszę o:

1) przeprowadzenie w ramach sprawowanego na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 910 ze zm., dalej: „u.p.o.”) nadzoru pedagogicznego kontroli legalności

**Statutu Publicznego Liceum Ogólnokształcącego Zgromadzenia Sióstr
Augustianek im. Św. Rity w Krakowie z siedzibą przy ul. Skąlecznej 10** (dalej
odpowiednio: „Statut”, „Szkoła”),

2) wszczęcie z urzędu postępowania w sprawie uchylenia na podstawie art. 114 u.p.o. sprzecznych z prawem postanowień Statutu – w zakresie wynikłym z przeprowadzonej kontroli, o której mowa w pkt. 1 wniosku,

3) wydanie Dyrektorowi Szkoły zaleceń co do dostosowania Statutu do wymogów prawa – w zakresie wynikłym z przeprowadzonej kontroli, o której mowa w pkt. 1 wniosku.

UZASADNIENIE

Stowarzyszenie, realizując swoje cele statutowe, wnosi o podjęcie przez Kuratora Oświaty działań koniecznych do dostosowania Statutu do wymogów prawa, poprzez przeprowadzenie kontroli Statutu, a następnie uchylenie sprzecznych z prawem postanowień Statutu lub wydanie zaleceń w zakresie uzupełnienia braków formalnych Statutu. Jednocześnie Stowarzyszenie przedkłada argumentację przemawiającą za podjęciem ww. działań.

Poniżej Stowarzyszenie wskazuje kwestionowane co do legalności postanowienia Statutu, wnosząc o ich kontrolę i uchylenie na podst. art. 114 u.p.o. Jednocześnie, mając na względzie wyłącznie kasacyjny charakter kompetencji kuratora określonej w art. 114 u.p.o., Stowarzyszenie wnosi o wydanie Dyrektorowi Szkoły zaleceń dostosowania Statutu do wymogów prawa – zarówno w zakresie wynikającym

z niniejszego wniosku (wskazane braki formalne Statutu), jak i uzupełnienia braków wynikłych wskutek derogowania ze Statutu postanowień sprzecznych z prawem.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 27 ust. 2 [tryb uchwalania statutu]

Przepis § 27 ust. 2 Statutu stanowi, że Zgromadzenie Sióstr św. Augustyna w Polsce jako podmiot prowadzący jest uprawniony do nadawania Szkole statutu uchwalanego przez radę pedagogiczną.

Zgodnie z art. 88 ust. 7 p.o. organ prowadzący, będący założycielem danej szkoły lub placówki podpisuje akt założycielski oraz nadaje jej pierwszy statut. Ponadto art. 73 ust. 1 stanowi, że rada pedagogiczna jest organem uprawnionym do przygotowania projektu statutu szkoły lub placówki oraz do wprowadzania zmian w jego treści i przedstawienia go do uchwalenia radzie szkoły. Prawo rady szkoły do uchwalenia statutu zostało powtórzone w art. 80 ust. 2 p.o. Art. 82 ust. 2 p.o. wskazuje poza tym, że w szkołach lub placówkach, w których rada szkoły nie została powołana, jej zadania wykonuje rada pedagogiczna.

Zgodnie z definicją zawartą w Słowniku Języka Polskiego PWN słowo „nadawać” odnosi się do ustanowienia określonych właściwości i cech konkretnemu podmiotowi lub przedmiotowi. Brzmienie kwestionowanego § 27 ust. 2 sugeruje, że podmiot prowadzący ma prawo do nadawania kształtu Statutu bez względu na okoliczności – co stoi w sprzeczności z w/w przepisami p.o. Należy zauważyć, że ustawodawca nie pozostawił autorowi postanowień statutowych wolności w zakresie stanowienia o trybie i sposobie nadawania statutu przez organ prowadzący, poprzez posłużenie się w treści art. 88 ust. 7 p.o. pojęciem „pierwszy statut”. Brzmienie kwestionowanego przepisu może więc budzić problemy interpretacyjne oraz w praktyce może prowadzić do bezprawnego nadawania statutu przedmiotowej placówce oświatowej wbrew przepisom art. 88 ust. 7 oraz art. 89 ust. 9 p.o.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 43 ust. 1 [niedostosowanie treści postanowienia statutowego do obecnych przepisów prawa oświatowego]

W § 43 ust. 1 Statutu stwierdza się, że przedmiotowa placówka oświatowa „jest dostępna dla uczniów, którzy ukończyli gimnazjum i pragną realizować swą edukację” w przedmiotowej szkole.

1 września 2019 r. gimnazja powstałe w wyniku reformy oświaty w 1999 roku zostały zlikwidowane, a ostatnia rekrutacja do szkół ponadgimnazjalnych odbyła się na rok szkolny 2019/2020. Kwestionowane postanowienie stoi więc w sprzeczności z art. 18 p.o., w którego treści nie wskazuje się na gimnazja jako formę szkolnictwa ponadpodstawowego. Treść § 43 ust. 1 ma charakter wykluczający wobec absolwentów

ośmioletnich szkół podstawowych, a ponadto stoi w sprzeczności z zasadą przyzwoitej legislacji, wynikającą z art. 2 Konstytucji RP.

Kwestionowane postanowienia Statutu: § 44 ust. 3 pkt 11, § 44 ust. 4 i 6, pkt 3, 6, 8, 10, 11 Załącznika nr 2 Statutu – *Działania interwencyjne w przypadku, gdy uczeń nie uczęszcza na zajęcia szkolne* [zasady usprawiedliwiania nieobecności przez uczniów pełnoletnich, niedostosowanie treści postanowienia statutowego do obecnych przepisów prawa oświatowego]

Przepis § 44 ust. 3 pkt 11 nakłada na ucznia obowiązek usprawiedliwiania nieobecności na zajęciach edukacyjnych „przez rodziców w terminie do trzech dni od powrotu do Szkoły w formie pisemnej, telefonicznej lub ustnej”. Ponadto § 44 ust. 4 stanowi, że uczniowie mogą być zwolnieni z zajęć lekcyjnych wtedy, gdy posiadają zwolnienie od rodziców w formie pisemnej oraz że uczeń może przedstawić „usprawiedliwienie od rodziców każdego spóźnienia w dniu spóźnienia lub dnia następnego”. Pkt 3 Załącznika nr 2 Statutu – *Działania interwencyjne w przypadku, gdy uczeń nie uczęszcza na zajęcia szkolne* (dalej: Załącznik nr 2) stanowi, że rodzic ma obowiązek niezwłocznie poinformować wychowawcę klasy osobiście lub telefonicznie o przyczynie nieobecności dziecka trwającej dłużej niż 3 dni (np. pobyt w szpitalu, przewlekła choroba, inne okoliczności). Ponadto pkt 6 Załącznika nr 2 stanowi, że w przypadku nieobecności ucznia trwającej więcej niż 3 dni, która nie została w żaden sposób usprawiedliwiona przez rodziców, wychowawca zobowiązany jest niezwłocznie nawiązać z nimi kontakt. W przypadku niepowodzenia kontaktu z rodzicami, nie później niż w ciągu 14 dni od pierwszego dnia absencji ucznia wychowawca powiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły. Zgodnie z pkt 8 Załącznika nr 2 kontakt z rodzicami ucznia nawiązywany jest również w przypadku „nieregularnego” spełniania obowiązku szkolnego, definiowanego jako „chodzenie w kratkę”, „wielokrotne spóźnianie się na wybrane lekcje” oraz „unikanie danych lekcji”. W treści pkt 10 Załącznika nr 2 wskazuje się, że do rodziców lub opiekunów prawnych ucznia, który opuścił bez usprawiedliwienia co najmniej 50% zajęć dydaktycznych w miesiącu, dyrektor szkoły wysyła upomnienie w sprawie wykonywania obowiązku nauki przez dziecko pod rygorem wszczęcia egzekucji administracyjnej. Wcześniej wspomniany pkt 10 dopełnia pkt 11 Załącznika nr 2 ustanawiający procedurę dla niepowodzenia środka określonego w pkt 10. Zgodnie z pkt 11 dyrektor szkoły kieruje wniosek do sądu rodzinnego w sprawie zbadania sytuacji rodzinnej ucznia i wypełniania przez jego rodziców podstawowych obowiązków z jednoczesnym powiadomieniem rodziców/opiekunów oraz wystawia tytuł wykonawczy, załącza do niego kopię upomnienia, dowód doręczenia upomnienia, sporządza wniosek o wszczęcie egzekucji i kieruje w/w dokumenty do Urzędu Miasta Krakowa, z jednoczesnym pisemnym powiadomieniem rodziców/opiekunów.

Zgodnie z art. 11 k.c. pełną zdolność do czynności prawnych osoba fizyczna uzyskuje wraz z osiągnięciem pełnoletności, tj. wraz z ukończeniem 18 r.ż. lub w wyniku tzw. uppełnoletnienia, wynikającego z wejścia w związek małżeński przed osiągnięciem wieku

określonego w art. 10 § 1 k.c. Wynikająca z treści wcześniej wspomnianego art. 11 k.c. pełna zdolność do czynności prawnych implikuje możliwość samodzielnego dokonywania czynności prawnych we własnym imieniu, w tym m.in. do składania oświadczeń woli oraz dokonywania innych czynności mających wpływ na stosunki prawne z innymi podmiotami. W przedmiotowej sprawie przywołane przepisy są o tyle znaczące, że determinują one możliwość usprawiedliwiania nieobecności w czasie obowiązkowych zajęć edukacyjnych przez ucznia pełnoletniego samodzielnie, tj. bez zgody rodziców. Tezę tę potwierdzają również przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, w tym w szczególności art. 92 k.r.o., zgodnie z którym dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską tylko do pełnoletności. Po osiągnięciu pełnoletności, a co za tym idzie pełnej zdolności do czynności prawnych, rodzice tracą prawo do reprezentowania swojego dziecka przed organami administracji publicznej z racji ustania władzy rodzicielskiej. Z tego faktu wynika bezprawność w/w przepisów § 44 ust. 3 pkt 11, §44 ust. 4 i 6 Statutu oraz pkt 3, 6, 8, 10, 11 Załącznika nr 2 Statutu, w zakresie w jakim mówią one o usprawiedliwianiu nieobecności przez rodziców ucznia pełnoletniego oraz o kontaktowaniu się z rodzicami ucznia pełnoletniego w sytuacjach opisanych w kwestionowanych przepisach.

Zgodnie z art. 35 ust. 1 p.o. nauka w Polsce jest obowiązkowa do ukończenia 18 roku życia. Obowiązek szkolny trwa do ukończenia szkoły podstawowej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 r.ż. (art. 35 ust. 2 p.o.). Jeżeli uczeń z chwilą ukończenia szkoły podstawowej nie ukończył 18 r.ż., realizuje on obowiązek nauki w szkole ponadpodstawowej (art. 36 ust. 9 p.o.).

W świetle w/w przepisów za bezprawne należy uznać stosowanie przepisów pkt 10 i 11 Załącznika nr 2 w stosunku do uczniów pełnoletnich, na których od chwili ukończenia przez nich 18 r.ż. nie ciąży obowiązek nauki. Autor postanowień statutowych w konstrukcji pkt 10 i 11 posłużył się generalnymi stwierdzeniami, które mogą sugerować zastosowanie analizowanych postanowień także do uczniów pełnoletnich (np. „Do rodziców lub opiekunów prawnych ucznia, który opuścił co najmniej 50% zajęć dydaktycznych w miesiącu [...], dyrektor szkoły wysyła upomnienie”). Wskazanym byłoby więc doprecyzowanie w/w przepisów w taki sposób, aby dotyczyły one wyłącznie uczniów niepełnoletnich.

Ponadto bezzasadnym w świetle art. 35 ust. 2 oraz art. 36 ust. 9 p.o. wydaje się być zastosowanie sformułowania „obowiązek szkolny” w treści pkt 8 Załącznika nr 2. Należy zauważyć, że obowiązek szkolny trwa do ukończenia przez ucznia szkoły podstawowej, a po jej ukończeniu uczeń spełnia obowiązek nauki poprzez uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadpodstawowej lub poprzez realizowanie przygotowania zawodowego u pracodawcy. W związku z tym postanowienie pkt 8 Załącznika nr 2 należy uznać za sprzeczne z zasadą przyzwoitej legislacji, wynikającą z art. 2 Konstytucji RP.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 46 ust. 2 pkt 10, § 49 ust. 7 pkt 5, § 49 ust. 11 pkt 1, § 58 ust. 1 pkt 11 i 13, § 58 ust. 2 pkt 10 i 12, § 58 ust. 3 pkt 9 i 11, § 58 ust. 4 pkt 9 i 11 oraz § 58 ust. 5 pkt 8 i 10 [zakaz spożywania alkoholu oraz wyrobów tytoniowych poza terenem szkoły, błędne użycie jednostki redakcyjnej]

Przepis § 46 ust. 2 pkt 10 stanowi, że uczeń przestrzegając zasad bezpieczeństwa i higieny pracy ma zakaz posiadania, używania i rozprowadzania narkotyków, palenia tytoniu, picia alkoholu oraz innych używek. Ponadto zgodnie z § 49 ust. 7 pkt 5 uczniowie przedmiotowej szkoły mogą otrzymać karę za „rozpowszechnianie patologii społecznej”, zdefiniowane w Statucie jako „papierosy, alkohol, narkotyki, pornografia, wagary”. Postanowienie § 49 ust. 11 potencjalnie przewiduje ponadto możliwość ukarania ucznia karą skreślenia z listy uczniów za „świadome i ciągłe nieposzanowanie własnego zdrowia (nikotynizm, alkoholizm, narkomania)”. Należy zwrócić przy tym uwagę na pewną nieścisłość w samej konstrukcji przytaczanego przepisu. § 49 ust. 11 ustanawia bowiem katalog „szczególnych przypadków, o których mowa w ust. 9 pkt 8”, jednak przepis § 49 ust. 9 pkt 8 nie istnieje w treści przedmiotowego Statutu. Autor regulacji potencjalnie mógł mieć na myśli § 49 ust. 10 pkt 8, który stanowi o możliwości skreślenia ucznia z listy uczniów „z uwzględnieniem przepisów prawa i statutu, w szczególnych przypadkach [...]”. Nie zmienia to jednak faktu, że powołanie się na jednostkę redakcyjną nieistniejącą w obrębie Statutu stanowi naruszenie zasady przyzwoitej legislacji, wynikającej z art. 2 Konstytucji RP.

Przepisy § 58 ust. 1 pkt 11 i 13, § 58 ust. 2 pkt 10 i 12, § 58 ust. 3 pkt 9 i 11, § 58 ust. 4 pkt 9 i 11 oraz § 58 ust. 5 pkt 8 i 10 pozwalają ponadto na obniżenie uczniowi oceny klasyfikacyjnej zachowania z uwagi na fakt spożywania przez niego alkoholu lub wyrobów nikotynowych poza terenem szkoły.

Konstrukcja w/w przepisów w korespondencji z § 44 ust. 3 pkt 7 Statutu może prowadzić do bezprawnego działania szkoły w zakresie karania uczniów za wymienione w wyżej wskazanych postanowieniach czynności, po ukończeniu przez nich 18 r.ż. Należy zauważyć, że zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 1982 r. nr 35 poz. 230) oraz art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. nr 10 poz. 55), nie znajduje podstaw regulacja statutowa, która zakazywałaby uczniom pełnoletnim spożywania alkoholu oraz używania wyrobów tytoniowych poza terenem szkoły. Sformułowanie przepisów w w/w sposób może prowadzić do ukarania uczniów pełnoletnich za czynności podejmowane poza terenem szkoły, które nie są w żaden sposób sprzeczne z obowiązującym prawem.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 49 ust. 7 pkt 2, § 49 ust. 11 pkt 5 [karanie ucznia za złe wyniki w nauce]

W treści kwestionowanych przepisów przewidziano możliwość ukarania ucznia, w sytuacji, gdy nie otrzymał promocji do klasy programowo wyższej. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że w treści kwestionowanych przepisów przewidziano możliwość ukarania takiego ucznia karą skreślenia z listy uczniów.

Zgodnie z art. 68 ust. 2 p.o. dyrektor szkoły lub placówki może, w drodze decyzji, skreślić ucznia z listy uczniów w przypadkach określonych w statucie szkoły lub placówki. Skreślenie następuje na podstawie uchwały rady pedagogicznej, po zasięgnięciu opinii samorządu uczniowskiego.

Mimo powyższego brzmienia art. 68 ust. 2 p.o. nie można stwierdzić, że autor postanowień statutowych ma pełną wolność co do ustalania okoliczności będących podstawą do skreślenia ucznia z listy uczniów. Środek określony w art. 68 ust. 2 p.o. powinien stanowić ostateczność dla organów szkoły, właściwą w sytuacji, gdy inne środki oddziaływania wychowawczego nie wpłynęłyby na zachowanie danego ucznia w zakresie przestrzegania przez niego postanowień statutu szkoły (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 22 listopada 2018 r., sygn. III SA/Łd 661/18). Wydaje się więc bezzasadne karanie ucznia za uzyskiwanie niezadowolających wyników w nauce lub niewystarczających na promocję do klasy programowo wyższej – nie jest to bowiem zachowanie, które byłoby sprzeczne z jakimkolwiek postanowieniem analizowanego Statutu lub przepisem prawa powszechnie obowiązującego.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 49 ust. 17 [błędne przytoczenie jednostki redakcyjnej Statutu]

Kwestionowane postanowienie określa katalog podmiotów uprawnionych do wykonania „poręczenia”, którego skutkiem jest zawieszenie wykonania kary wymierzonej wobec ucznia na okres jednego miesiąca. § 49 ust. 17 Statutu sugeruje, że zawarta w jego treści procedura, odnosi się do kar określonych w § 49 ust. 9 pkt 4, posługując się wyrażeniem „Wykonanie kary wymienionej w ust. 9 pkt 4 [...]”.

Przyjmując, że treść § 49 ust. 17 w przedmiotowym zakresie odnosi się do brzmienia § 49 ust. 9, należałoby stwierdzić, że odwołuje się on do przepisu stanowiącego o zakazie stosowania kar naruszających nietykalność i godność osobistą uczniów. Treść § 49 ust. 17 stałaby więc w sprzeczności z § 49 ust. 9. Warto jednak zauważyć, że przepis § 49 ust. 9 nie ma żadnych podrzędnych jednostek redakcyjnych – stąd powołanie się na § 49 ust. 9 pkt 4 w treści kwestionowanego postanowienia stanowi odwołanie się do przepisu nieistniejącego w treści analizowanego Statutu.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że przepis § 49 ust. 17 w obecnym brzmieniu stoi w sprzeczności z zasadą przyzwoitej legislacji wynikającą z art. 2 Konstytucji RP. Jak zauważył Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 11 stycznia 2000 r. (sygn. K 7/99, OTK 2000, Nr 1, poz. 2) zasady demokratycznego państwa prawnego obejmują *wymaganie określoności przepisów, które muszą być formułowane w sposób poprawny, precyzyjny i jasny*, co obejmuje także odwoływanie się do prawidłowych jednostek redakcyjnych oraz prawidłowe stosowanie zasad techniki prawodawczej w obrębie aktu prawnego.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 53 ust. 1 [niedostosowanie treści postanowienia statutowego do obecnych przepisów prawa oświatowego]

Przepis § 53 ust. 1 ustanawia katalog uczniów ocenianych według skali ocen bieżących, śródrocznych i rocznych zgodną z § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 373). Autor przepisu § 53 ust. 1 zaliczył do w/w katalogu „uczniów klas I-III Publicznego Liceum Ogólnokształcącego Zgromadzenia Sióstr Augustianek im. św. Rity”.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 2 lit. a p.o. cykl kształcenia w liceum ogólnokształcącym trwa cztery lata. Kwestionowany przepis w w/w brzmieniu wyklucza więc uczniów klas IV liceum ogólnokształcącego z kręgu podmiotów ocenianych wg ustanowionej w § 53 ust. 1 Statutu w zw. z § 7 ust. 1 w/w rozporządzenia skali ocen bieżących, śródrocznych i rocznych.

Kwestionowane postanowienie Statutu: § 54 [niejasność przepisu]

Przy analizie przedmiotowego Statutu należy zwrócić uwagę na niejasność brzmienia § 54. Przepisy § 54 ust. 1 i 2 mają charakter definicyjny – przepisy te doprecyzowują pojęcia „sprawdzianu” i „kartkówki”, wskazując na maksymalny zakres materiału jaki mogą obejmować oraz dopuszczalny czas sprawdzenia prac uczniów przez nauczyciela. § 54 ust. 3 i 4 zdają się jednak być jakoby wyrwane z kontekstu – nie mają one charakteru definicyjnego ani normatywnego, a ich treść nie odnosi się do żadnych z wcześniejszych zapisów. Brzmienie przepisów § 54 ust. 3 i 4 („3. Obserwacja uczniów w czasie zajęć dydaktycznych. 4. Inne formy sprawdzania postępów ucznia w zależności od przedmiotu [...]”) w kontekście § 54 ust. 1 i 2 pozwala stwierdzić, że celem autora analizowanego przepisu było określenie form sprawdzenia postępów ucznia dozwolonych na terenie przedmiotowej placówki oświatowej – jednak żaden z elementów konstrukcji § 54 na to nie wskazuje, powodując problemy interpretacyjne w zakresie wykładni powyższego przepisu.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że kwestionowane postanowienie stoi w sprzeczności z zasadą przyzwoitej legislacji, wynikającą z art. 2 Konstytucji RP.

Kwestionowane postanowienia Statutu: § 58 ust. 1 pkt 10 i 13, § 58 ust. 2 pkt 9 i 12, § 58 ust. 3 pkt 8 i 11, § 58 ust. 4 pkt 8 i 11, § 58 ust. 5 pkt 7 i 10, § 58 ust. 6 Statutu oraz pkt I lit. e), g), h) Załącznika nr 1 Statutu – *Zasady wyglądu uczniów LO im. św. Rity* [nadużycie w zakresie regulacji zasad ubioru na terenie placówki]

Pkt. I lit. e) Załącznika nr 1 Statutu – *Zasady wyglądu uczniów LO im św. Rity* (dalej: Załącznik nr 1) reguluje zasady dotyczące wyglądu fryzury uczniów, wskazując, że fryzura ma być „estetyczna” oraz równocześnie stwierdzając, że nie powinna ona podkreślać przynależności do konkretnej subkultury. Pkt I lit. g) w sposób szczegółowy reguluje zasady makijażu u uczennic – wymienia dozwolone wyroby kosmetyczne, które mogą być stosowane przez uczennice na terenie szkoły (np. „podkład/kosmetyk korygujący”, tusz do rzęs, błyszczek permanentny) oraz określa dozwoloną długość paznokci – która w brzmieniu kwestionowanego przepisu ma zastosowanie jedynie do dziewcząt. W treści postanowienia pkt I lit. e) Załącznika nr 1 wskazuje się również na dozwolone kolory lakieru do paznokci, które mogą być stosowane przez uczennice na terenie placówki („lakier bezbarwny, odcienie beżu, francuski manicure”). Pkt. I lit. h) ustanawia ponadto zakaz tatuowania ciała oraz noszenia kolczyków, jednocześnie zastrzegając, że ostatni z tych zakazów nie dotyczy „uszu u dziewcząt”. Warty odnotowania jest ponadto fakt ustanowienia w pkt I Załącznika nr 1 obowiązku „dbania o estetyczny wygląd zewnętrzny i strój [...]”. Ponadto § 58 ust. 1 pkt 10, § 58 ust. 2 pkt 9, § 58 ust. 3 pkt 8, § 58 ust. 4 pkt 8, § 58 ust. 5 pkt 7 oraz § 58 ust. 6 Statutu wskazują jako wymóg do uzyskania poszczególnych ocen klasyfikacyjnych zachowania „dostosowywanie stroju, fryzury i wyglądu zgodnie ze Statutem Szkoły”, natomiast z § 58 ust. 1 pkt 13, § 58 ust. 2 pkt 12, § 58 ust. 3 pkt 11, § 58 ust. 4 pkt 11 oraz § 58 ust. 5 pkt 10 wynika, że Statut nałożył na uczniów obowiązek zachowywania zasad wyglądu określonych w treści poszczególnych postanowień statutowych, także poza szkołą.

Zgodnie z art. 100 ust. 6 p.o. statut szkoły określa zasady ubierania się uczniów na terenie szkoły. Nieuzasadnionym jest jednak interpretowanie pojęcia „ubierania się” w sposób rozszerzający, poprzez rozumienie pod nim również „wyglądu ucznia”. Zostało to podkreślone w uzasadnieniu do projektu ustawy Prawo oświatowe, w którym projektodawca wskazał, że w zapisie dotyczącym przestrzegania zasad ubierania się uczniów na terenie szkoły zrezygnowano z wyrażenia dotyczącego dbania o schludny wygląd, kierując się zgłaszaniem w tej kwestii przez uczniów, rodziców i nauczycieli wątpliwościami dotyczącymi zakresu pojęcia „schludny”, jako bardzo szeroko rozumiany i nieprecyzyjny. Jasno więc podkreślono, że statuty szkół po wejściu w życie ustawy – Prawo oświatowe nie mogą już określać zasad wyglądu uczniów.

W świetle wyżej wskazanego przepisu p.o. oraz przedstawionego brzmienia postanowień statutowych, należy uznać, że autor kwestionowanych przepisów posłużył się zbyt szeroką definicją „ubierania się”, w znaczny sposób ingerując w ogólną sferę wyglądu ucznia, dokonując przy tym zróżnicowania poszczególnych norm dotyczących wyglądu

ze względu na płeć ucznia, które w przedmiotowej sprawie wydaje się bezzasadne. Ponadto autor poszczególnych postanowień statutowych bezprawnie powiększył zakres terytorialny obowiązywania Statutu, na obszar poza terenem szkoły – ingerując tym samym w życie prywatne samych uczniów oraz otwierając możliwość obniżenia oceny zachowania oraz ukarania uczniów za czynności dokonane poza terenem szkoły, które nie stoją w sprzeczności z przepisami prawa powszechnie obowiązującego. Przepisy § 58 ust. 1 pkt 13, § 58 ust. 2 pkt 12, § 58 ust. 3 pkt 11, § 58 ust. 4 pkt 11 oraz § 58 ust. 5 pkt 10 stanowią również nadinterpretację § 11 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.

Kwestionowane postanowienie Statutu: pkt IV Załącznika nr 1 Statutu – *Zasady wyglądu uczniów LO im. św. Rity* [ograniczenie prawa do nauki]

Pkt. IV Załącznika nr 1 Statutu – *Zasady wyglądu uczniów LO im. św. Rity* określa tryb postępowania wobec ucznia, który nie dostosował się do zasad dotyczących ubioru codziennego i obuwia zastępczego na terenie szkoły. Procedura określona w kwestionowanym postanowieniu Statutu przewiduje nałożenie obowiązku dostarczenia odpowiedniego stroju na rodzica ucznia w jak najkrótszym czasie od otrzymania informacji o wszelkich nieprawidłowościach w tym zakresie. W czasie oczekiwania na rodzica uczeń pozostaje pod opieką Dyrektora lub osoby do tego wyznaczonej.

Należy zauważyć, że w/w postanowienie może powodować uniemożliwienie spełniania obowiązku nauki oraz uczestnictwa w zajęciach dydaktyczno-wychowawczych, uczniowi, który naruszy postanowienia Załącznika nr 1 Statutu. Niedopuszczalnym jest bowiem wykluczenie ucznia z grona osób uprawnionych do uczestnictwa w zajęciach dydaktyczno-wychowawczych z powodu naruszenia ustanowionych na terenie jednostki zasad ubioru – wszelkie uchybienia w tym zakresie powinny być przedmiotem oceny z zachowania, a w związku z tym karanie i ocenianie ucznia w tym zakresie powinno odbywać się w zgodzie z przepisami prawa oświatowego oraz pozostałych postanowień statutowych, w szczególności § 49 ust. 10 Statutu.

Szczególnie ważna w omawianym kontekście jest również kwestia praw uczniów pełnoletnich. Należy zauważyć, że wraz z osiągnięciem przez ucznia pełnoletności, uzyskuje on również pełną zdolność do czynności prawnych (art. 11 w zw. z art. 10 k.c.). Ponadto wraz z osiągnięciem pełnoletności ustaje władza rodzicielska, a w związku z tym zdolność rodziców do reprezentowania swojego dziecka przed organami administracji publicznej (art. 92 k.r.o.). Bezzasadnym wydaje się więc nałożenie na rodziców ucznia pełnoletniego obowiązku skorygowania naruszenia, które popełnił sam uczeń.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że kwestionowane postanowienie Statutu stoi w sprzeczności z art. 36 ust. 9 pkt 1 p.o. w zw. z art. 70 Konstytucji RP.

Braki formalne Statutu: brak przepisu dotyczącego trybu wyrażania zgody na uczestnictwo w lekcjach religii

Brzmienie art. 12 ust. 1 Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską (Dz. U. z 1998 r. nr 51 poz. 318), przesądza dobrowolny charakter nauczania religii w polskim systemie oświaty, czyli – innymi słowy – wyklucza obowiązkowość tej nauki. Ponadto §1 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. 2020 poz. 983) stanowi, że w publicznych szkołach ponadpodstawowych organizuje się naukę religii i etyki na życzenie rodziców ucznia lub samego ucznia po osiągnięciu przez niego pełnoletności. Na gruncie prawa kanonicznego działalność szkół katolickich regulują przepisy kan. 798-807 Kodeksu Prawa Kanonicznego. Za szczególnie ważny w analizowanym kontekście należy uznać kan. 798 Kodeksu Prawa Kanonicznego w brzmieniu: „Rodzice powinni kierować swoje dzieci do szkół zapewniających katolickie wychowanie. Jeśli nie mogą tego uczynić, mają obowiązek sami zatroszczyć się o to, by dzieci poza szkołą otrzymały należne wychowanie katolickie”.

Choć określanie trybu wyrażania zgody na uczestnictwo w lekcjach religii nie jest przedmiotem obowiązkowej materii statutowej, nie ulega wątpliwości, że sprawa ta jest szczególnie ważna w kontekście funkcjonowania szkoły publicznej o charakterze katolickim – w szczególności, jeśli chodzi o prawa uczniów pełnoletnich. Niedookreślenie trybu wyrażania zgody na uczestnictwo w lekcjach religii w przedmiotowej jednostce oświatowej może prowadzić do nadużyć w zakresie praktycznego przestrzegania praw uczniów pełnoletnich oraz rodziców uczniów niepełnoletnich do wyrażenia zgody na uczestnictwo oraz rezygnację z uczestnictwa w lekcjach religii. Należy stwierdzić, że w w/w kontekście wprowadzenie ściślejszej procedury postępowania w sprawie wyrażenia zgody na uczestnictwo we wspomnianych zajęciach stoi w zgodzie z ogólnym interesem społeczności uczniowskiej tej szkoły, jednocześnie stanowiąc dookreślenie przepisów §9 ust. 1, § 44 ust. 1 pkt 12 oraz § 58 ust. 1 pkt 8 Statutu. Uszczegółowienia szczególnie wymagałyby w tym kontekście wewnętrzne procedury dotyczące możliwości złożenia przez ucznia pełnoletniego negatywnego oświadczenia o rezygnacji z uczestnictwa w lekcjach religii oraz okresu obowiązywania zgody na uczestnictwo w omawianych zajęciach wyrażonej za pośrednictwem oświadczenia podpisanego przez rodzica ucznia niepełnoletniego.

Wobec powyższego konieczne jest dostosowanie statutowej regulacji do wymogów prawa poprzez wydanie Dyrektorowi Szkoły zaleceń uzupełnienia braków w Statucie.

**Stowarzyszenie
Umarłych
Statutów**

**Stowarzyszenie na rzecz Praworządności w Szkołach
„Stowarzyszenie Umarłych Statutów”**

kontakt@umarlestatuty.pl
KRS: 0000830651

Uprzejmie prosimy o prowadzenie korespondencji w tej sprawie za pomocą środków komunikacji elektronicznej poprzez skrzynkę ePUAP Stowarzyszenia (/_SUS/domyslna), względnie drogą mailową (kontakt@umarlestatuty.pl). Jednocześnie informujemy, że zgodnie z art. 39¹ § 1 k.p.a. doręczanie pism w tej sprawie za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną jest dla organu obligatoryjne. Jednocześnie zwracamy się również z prośbą o nienadsyłanie pism w wersji papierowej.

MICHAŁ CZESNOWSKI

Wiceprezes Zarządu

Pismo opracował: Mateusz Muszyński

Pismo zaakceptował: Michał Czesnowski